

35. Elintarvikekeskus

Elintarvikekeskuksen lautakunnan kokoonpano v. 1962 oli sama kuin edellisenä vuonna.

Lautakunnalla oli vuoden aikana 10 kokousta ja niiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 125. Saapuneita kirjeitä oli 55 ja lähetettyjä 34.

Lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon mm. seuraavat: eräiden elintarvikehankintojen suorittaminen (11.9. 74, 75 §, 16.10. 93, 94 §, 4.12. 119 §); 1 191 078 mk:n suuruisen summan veloittaminen Helsingin pääkaupungiksi tulon 150-vuotisjuhlan johdosta eräille kaupungin laitoksille järjestetystä kahvitarjoilusta (15.5. 55 §) ja ylimääräisen jäätelöannoksen jakaminen kansakoulujen oppilaille kevätlukukauden viimeisenä ruokailupäivänä (15.5. 50 §).

Lautakunta päätti merkitä tiedoksi selvitykset elintarvikekeskuksen toiminnasta 1.6.—31.8. välisenä aikana (11.9. 80 §) sekä laitoksen ruokaloiden liiketoiminnasta v:n 1961 aikana (10.4. 35 §).

Lisäksi päätettiin korottaa kertomusvuoden maaliskuu-, elo- ja lokakuussa eräiden annosten myyntihintoja hinta- ja kustannustason nousun johdosta.

Kaupunginhallitukselle tehty *esitykset* koskivat mm. ansiomerkkien myöntämistä pitkäaikaisesta palveluksesta eräille henkilökuntaan kuuluville (20.2. 20 §) sekä laitoksen virkojen järjestelyä ja palkkakysymyksiä ym. (15.5. 46, 47 §, 16.10. 96 §, 12.11. 107 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin elintarvikekeskuksen pääemännän virka-asuntokysymyksestä (20.2. 21 §); kananmunien käytöstä kouluruoan valmistuksessa (11.9. 81 §) sekä kouluruoan toimittamisesta Pohjois-Helsingin yhteiskoulun oppilaille (11.9. 84 §).

Elintarvikekeskuksen henkilökunnan lukumäärä kertomusvuonna oli 195, josta määrästä 176 oli ruokatehtaassa ja ruokaloissa, 6 Herttoniemen kasvisvarastossa sekä 13 kassa- ja tiliosastossa. Vakinaisista viranhaltijoista, joita oli 89, siirtyi eläkkeelle 2 ja erosi 5. Tilapäisiä virkoja oli 2, joista toinen vakinaistettiin 1.10. Työsopimussuhteessa oli 105 henkilöä, joista 20 erosi vuoden aikana.

Kertomusvuonna täytettiin 9. palkkaluokan autonapumiehen virka, 9. palkkaluokan pääkoulukeittäjän virka, 7. palkkaluokan ruokalanhoitajan virka, 5. palkkaluokan apulaiskeittäjän virka sekä kolme 4. palkkaluokan keittiöapulaisen virkaa, kaikki 1.10. lukien.

Ero myönnettiin 7 viranhaltijalle.

Elintarvikekeskuksen lääkärin palkkiovirkaan oli 1.6.1961 kiinnitetty lääket.lis. Elli Leikola henkilökunnan terveydentilan valvomiseksi. Lääkäri suoritti käyntejä kertomusvuoden aikana mm. kaikissa ruokaloissa kiinnittäen tällöin huomiota yleiseen hygieniaan sekä ruoan käsittelyyn ja tarjoiluun.

Henkilökunnan bakteriologinen tutkimus järjestettiin tammikuussa hiirilavan-tautiepidemian puhjettua. Taudintapauksia todettiin yksi; asianomainen ei kuitenkaan joutunut työssään tekemisiin elintarvikkeiden kanssa. Poliorokotus suoritettiin sitä haluaville. Käyntien luku lääkärin vastaanotolla oli 445. Perustarkastuksia suoritettiin 33.

Kouluaterioiden kehittämiskysymys. Lautakunta pyrki jatkuvasti seuraamaan kouluaterioiden laatua ja tekemään ehdotuksia niiden monipuolistamiseksi. Kouluhallituksen saatua kertomusvuoden keväällä valmiiksi kouluruokailua koskevan tutkimuksen lautakunta kokoontui 29.5. vartavasten perehtyäkseen siihen ja keskustellakseen suoritetun tutkimuksen valossa kaupungin kansakoulujen kouluaterioista. Lautakunnan jäsen, kouluhallituksen ylitarkast. Eeva Tamminen selosti tällöin tutkimuksen tuloksia mainiten mm., että keskitason kouluateria maassamme oli vielä sangen puutteellinen, mutta Helsingissä kuitenkin hieman sitä parempi. Kuljetukset, pitkäaikainen lämpimänä säilyttäminen ja jakelun epätydyttävä järjestely kouluissa heikensivät myös ruoan ravintoarvoa. Mahdollisuuksia pakastusmenetelmän käyttämiseen olisi tutkittava.

Lautakunta yhtyi em. näkökohtiin ja piti tarkoituksenmukaisena maitoannoksen lisäämistä ja voim sisällyttämistä ruokavalioon. Kasvisten jakelua varten tarvittavat lisätilat ja niistä aiheutuvat kustannukset päätettiin selvittää. Samoin päätettiin tutkia mahdollisuuksia muunkin tyyppisten ruokien kuin keittojen valmistamiseen.

Muista toimenpiteistä mainittakoon, että syyskautena jaettiin 11 koulun oppilaille kokeeksi paloitetua raakaa porkkanaa, samoin kokeiltiin keitettyjen munien jakelua. Saatujen kokemusten nojalla tultiin siihen tulokseen, että ko. ruoka-aineita vastaisuudessaakin voidaan sisällyttää kouluateriaan.

Laitoksessa suoritettut korjaustyöt ja välineiden hankinta. Koulukeittiössä ja pikkukeittiössä suoritettiin katon ja seinien maalaus ja em. keittiön kaksi ovea uusittiin sekä korjattiin keittopatojen putkistoa ja sekoituskoneistoa. Jäähdyttämöt, patterit ja kompressorit kunnostettiin, yksi kylmistä huoneista kaakeloitiin sekä uusittiin koneiden kuorintalevyt kuorimossa. Pesimön kolme allasta uusittiin.

Pikkukeittiöön hankittiin yleiskone ja kuorimoon kuljetusallas.

Laitoksen toiminta. Laitoksen liikevaihto oli 468 565 847 (ed. v. 430 049 847) mk.

Elintarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseksi ruokatehtaassa kaupunginhallituksen tilaisuuksiin, 77 kaupungin kansakoululle, 4 ammattikoululle, 13 suomenkieliselle ja 5 ruotsinkieliselle oppikoululle, 14 kunnalliselle ruokalalle, 22 leikkikentälle, 2 koulupuutarhalle, Hesperian sairaalan Kallion osastolle, Sedmigradskyn 5 pientenlastenkoululle, Töölön valmistavalle koululle, Venäläiselle Koululle ja lastentarhalle sekä Hammasteknikkokoululle.

Ruokatarvikkeita välitettiin kaupungin sairaaloille ja vanhainkodeille, 18 opetuskeittiölle, 11 lastenkodille, 2 päivähuoltolalle, 72 lastentarhalle, 5 päiväkodille, 3 kesäsiirtolalle, ruotsinkieliselle sokeainkoululle ja Hesperian sairaalan Kallion osastolle.

Laitos toimi ruokatarvikkeiden hankintaelimenä yhdessä sairaalalautakunnan alaisten sairaaloiden sekä huolto-, lastensuojelu- ja lastentarhain lautakunnan alaisen laitosten kanssa. Hankinnat suunnitteli laitoksen hankintajaosto.

Tärkeimpiä ruoka- ym. tarvikkeita hankittiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

Ruokaleipää	67 812 kg	Sipulia	6 546 kg
Kahvileipää	11 505 »	Verta	3 735 l
Jauhoja	54 775 »	Makkaraa	17 409 kg
Suurimoita ja hiutaleita.	77 691 »	Raavasta	177 600 »
Makarooneja	4 276 »	Vasikkaa	72 076 »
Herneitä	78 467 »	Sikaa	46 179 »
Kidesokeria	38 450 »	Lammasta	1 239 »
Palasokeria	5 156 »	Maksaa	10 154 »
Siirappia	600 »	Kieltä	2 415 »
Omenamarmelaadia	730 »	Kanoja ja kalkkunoita .	6 539 »
Kahvia	4 580 »	Kalaa (tuoretta, savus-	
Teetä	106 »	tettua ja pakastettua)	7 450 »
Kaakaota	220 »	Silakkaa (suolattua)	156 »
Kuivattuja hedelmiä ...	8 079 »	Sillia	728 »
Maitoa	1 769 664 l	Puolukoita	17 818 »
Piimää	32 608 »	Virvoitusjuomia	59 950 pull.
Voita	5 941 kg	Pilsneriä	31 056 »
Margariinia	7 170 »	Talousskaljaa	460 »
Suolaa	18 091 »	Savukkeita	137 180 ras.
		Sikaareja	9 909 »

Herttoniemen kasvisvaraston välitystoiminta ja varastot ilmenevät seuraavasta:

	perunaa	porkkanaa	lanttua	punajuurta	kaalia	yhteensä
Varastossa 1.1.1962	278 890	5 391	2 739	304	25 030	312 354
Välitettiin:						
elintarvikekeskukselle ...	589 697	12 510	17 722	6 713	28 245	654 887
muille kaupungin lai-						
toksille	381 363	46 237	24 320	14 575	22 723	489 218
Varastossa 31.12.1962	462 522	11 703	5 020	6 960	13 619	499 824
Yhteensä, kg	1 712 472	75 841	49 801	28 552	89 617	1 956 283

Laitoksen omaan sekä eräiden muiden kaupungin laitosten ym. käyttöön hankitut vilja- ja siirtomaatuotteet säilytettiin Helsinginkatu 24:ssä olevassa keskusvarastossa. Hankittu liha varastoitiin teurastamolaitoksen kylmään säilytystilaan.

Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia seuraavat määrät: kansa- ja ammattikouluille 3 538 189, oppikouluille 275 776, kunnallisille ruokaloille 587 300, kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille 89 924, huoltolautakunnan työtuville 36 040, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin 13 461, Hesperian sairaalan Kallion osastolle 4 574, Käpylän koulu- ja työkeskukselle 16 086 annosta eli yhteensä 4 561 350 an-

nosta. Annosten lukumäärässä oli edelliseen vuoteen verrattuna vähennystä 123 686 annosta.

Vapaiden varastotilojen vuokralleanto. Herttoniemen kasvisvarastosta annettiin vuokralle vapaata tilaa kasvien ja hedelmien varastoimiseen seuraaville toimimille ym. jäljempänä mainituista vuokrasta: O. Backman, 330 m², 285 000 mk; Kesko Oy, 132 m², 870 000 mk; Kasvituotteet Oy, 203 m², 247 800 mk; Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta, 272 m², 346 000 mk; O. Aaltonen, 70 m², 42 000 mk; Talous-Osakekauppa, 35 m², 14 000 mk; Tuottajain Lihakeskuskunta, 70 m², 91 000 mk; Terra Oy, 70 m², 42 000 mk; Helsingin Satamatyöläisten Osuuskunta, 70 m², 49 000 mk.

Vuokratuloja oli 1 986 800 mk eli 465 500 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Tulot ja menot. Laitoksen t u l o t olivat 463 131 764 mk sekä luontoisetukorvaukset 5 434 083 mk, yhteensä 468 565 847 mk.

Liikevaihdon ryhmitys oli seuraava: kansakoulut 203 703 346 mk, ruokalaitokset 105 246 635 mk, sairaalat 51 205 897 mk, huoltolaitokset 27 224 660 mk, muut kaupungin laitokset 59 738 237 mk, muu liikevaihto (mm. oppikoulut) 16 012 989 mk sekä luontoisedut 5 434 083 mk, yhteensä 468 565 847 mk.

Liikevaihdon jakautuminen ilmenee seuraavasta: k a u p u n g i n l a i t o k s e t : raaka-aineet 91 647 461 mk, ruoka 249 797 163 mk sekä sekalaiset (jätteruoka ja kuljetukset) 427 516 mk, yhteensä 341 872 140 mk; m u u t o s t a j a t : raaka-aineet (mm. ylijäämärasva) 699 605 mk, ruoka (ruokalaitokset, oppikoulut) 123 468 367 mk sekä sekalaiset (vuokrat, kuljetukset) 2 525 735 mk, yhteensä 126 693 707 mk.

M e n o t, kaikkiaan 459 267 784 mk, jakautuivat seuraavasti: Palkkiot 225 400 mk, Vakinaiset viranhaltijat 53 615 268 mk, Tilapäiset viranhaltijat 1 289 340 mk, Viranhaltijain muut palkkamenot 645 779 mk, Työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan palkkamenot 45 473 524 mk, Sosiaaliturvamaksut 5 184 725 mk, Huoneistomenot 20 145 539 mk, Kalusto 2 305 056 mk, Painatus ja sidonta 67 607 mk, Tarverahat 692 499 mk, Autokustannukset 5 866 213 mk, Tavaran ostot 321 512 899 mk, Korjaukset 588 950 mk sekä Konttokuranttivelan korot 1 654 985 mk.

Elintarvikekeskuksen y l i j ä ä m ä kertomusvuonna oli 9 298 063 mk.